

De Verdieping - Filosofie Online ©

- extra aanbod van De Verdieping
- zes digitale filosofiebijeenkomsten o.l.v. **filosoof/docent Edward van der Tuuk**
- data: woensdagavonden 25 nov, 9 en 23 dec. 2020; 13 en 27 januari, 10 februari 2021.
- tijd: 19.30 – 21:00 uur; 'inloop' vanaf 19:10 uur; met 'nazit' tot 22:00 uur
- max 6 deelnemers; u kunt per sessie inschrijven
- deelname € 10 per keer
- digitale ondersteuning vooraf & tijdens de online-sessie

Wat

Reeks van digitale filosofiebijeenkomsten, onder leiding van filosoof/docent Edward van der Tuuk. Met aanbevelingen voor leesstof voorafgaand aan de bijeenkomsten.

Filosoof/docent

Edward van der Tuuk, filosoof en freelance docent voor HOVO, U3L en ISVW. Van der Tuuk studeerde *Sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek* aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij studeerde af op de ethische implicaties van de wettelijke erkenning van 'intrinsieke waarde' in de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren en de Wet op de Dierproeven in relatie tot moderne biotechnologie. Zijn interesse gaat vooral uit naar evolutietheorie, antropologie, ideeëngeschiedenis, kennissociologie en godsdienstwetenschap. Hij verzorgt cursussen voor de HOVO/ senioren-academie, de U3L, de ISVW, en voorheen het Instituut voor Filosofie en de Volksuniversiteit. Bij De Verdieping heeft Van der Tuuk in de afgelopen jaren een viertal keren een filosofiecursus gegeven in het kader van Filosofie-in-de-Huiskamer©. Vanwege corona vindt de volgende (uitgestelde) **Filosofiecursus 'De Wereld op zijn kop'** plaats in het Theatercafé in Podium Zuidhaege. [Lees meer op onze website.](#)

Opzet

Om de twee weken een **SESSIE ONLINE-FILOSOFEREN**, met iedere keer weer een ander **THEMA**. Met inspiratie voor leesvoer vooraf. De bijeenkomsten zijn los van elkaar te volgen. Met maximaal 6 deelnemers.

Deelnemers kunnen voor een losse sessie inschrijven. De sessie duurt anderhalf uur en wordt vanuit De Verdieping begeleid door gespreksleider/tevens deelnemer Fokke Flapper en onze webbeheerder Jan Stegeman voor het ict-gedeelte.

19:10 u	inloop & uittesten van video-verbinding												
19:30	Start Online-Sessie exact om half 8												
	<table border="1"> <tr> <td>15 min –</td> <td>inleiding (1)</td> </tr> <tr> <td>25 min –</td> <td>discussie</td> </tr> <tr> <td>5 min –</td> <td>PAUZE</td> </tr> <tr> <td>15 min –</td> <td>inleiding (2)</td> </tr> <tr> <td>25 min –</td> <td>discussie</td> </tr> <tr> <td>5 min –</td> <td>afronding</td> </tr> </table>	15 min –	inleiding (1)	25 min –	discussie	5 min –	PAUZE	15 min –	inleiding (2)	25 min –	discussie	5 min –	afronding
15 min –	inleiding (1)												
25 min –	discussie												
5 min –	PAUZE												
15 min –	inleiding (2)												
25 min –	discussie												
5 min –	afronding												
21:00 u	Afronden Online-Sessie												
21:00 u	nazit half uur met drankje en napraten, voor wie wil...												
21:30 u	afsluiting online Café												

Data & thema's

1	Woensdag 25 november	VRIJHEID VAN MENINGSUITING? <i>Over vrijheid van meningsuiting: het recht op beledigen?</i>
2	Woensdag 9 december	IDENTITEIT <i>Over emancipatie, politieke correctheid en identiteitspolitiek</i>
3	Woensdag 23 december	POLARISATIE <i>Over democratie, polarisatie en deliberatie</i>
4	Woensdag 13 januari	RECHTSTAAT <i>Over rechtsstaat, instituties & cultuur</i>
5	Woensdag 27 januari	ALTERNATIEVE FEITEN <i>Over waarheid & alternatieve feiten</i>
6	Woensdag 10 februari	SOCIALE ETHIEK <i>Burger-deugden, maatschappelijk verantwoord ondernemen, of overheidsbeleid?</i>

Inschrijving en kosten

Kosten € 10,- per sessie,. Met een maximum van 6 deelnemers. U kunt zich desgewenst op een wachtlijst laten plaatsen. Deelnemers kunnen zich per sessie aanmelden. Via Fokke Flapper: deverdieping2011@gmail.com. (M 06 23 67 54 31.)

Uw aanmelding is definitief zodra uw betaling is ontvangen. Annulering is helaas niet mogelijk. Mocht u uw plaats aan een ander willen doorspelen, dan kan dat tot 5 dagen voor de sessie, i.v.m. tijdige digitale voorbereiding door onze webbeheerder

Bankrekening: NL14 ASNB 0722 8839 12 t.n.v. C. De Haan en F.Flapper (De Verdieping)
Onder vermelding: Filosofie Online – datum – thema`

Digitale randvoorwaarden & ondersteuning

Het is van belang dat u beschikt over een computer met zowel een beeldscherm als een microfoon. Dat kan zijn:

- Een laptop, vrijwel altijd is hier een microfoon en een camera ingebouwd
- Een tablet, zoals een Android tablet of een iPad of een Microsoft Surface
- Een werkstation, d.w.z. een kast met een beeldscherm, een microfoon en een camera

Het programma dat we gebruiken heet **Jitsi**.

Zodra uw betaling is ontvangen en uw inschrijving definitief is, sturen wij u een **link** voor betreffende sessie.

Onze webbeheerder Jan Stegeman zoekt tijdig contact met u om -zonodig- JitsiMeet te installeren en om de video-verbinding vooraf uit te proberen. (Janstegeman1957@gmail.com; M 06 – 24 41 48 54) Mocht u minder digitaal vaardig zijn met video-bellen, hij wijst u de weg en is ook tijdens de online-sessie paraat.

Voor mensen die meer van Jitsi willen verkennen: de handleiding is te downloaden op <https://socialmedia-oss.nl/wp-content/uploads/2020/05/Handleiding-videobellen-Jitsi.pdf>

THEMA'S

1. VRIJHEID VAN MENINGSUITING: het recht op beledigen?

In een democratische rechtstaat nemen burgerrechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en godsdienstvrijheid, een belangrijke plaats in. Daarnaast zijn er wetten en beleid gericht op het beschermen van minderheden en het bestrijden van haatzaaien. Beide moeten burgers beschermen tegen een tirannieke overheid, als tegen de 'tirannie van de meerderheid'. De afgelopen decennia wordt er in het publieke debat steeds vaker gerefereerd aan 'onze identiteit', 'onze vrijheid', en 'onze normen en waarden', terwijl de (grond)wet zich daar niet inhoudelijk over uitlaat. Zo ontstaat de situatie dat sommige bevolkingsgroepen de vrijheid van meningsuiting heilig verklaren, terwijl andere menen dat de godsdienstvrijheid onder druk staat door aanvallen op hun geloof middels het beschimpen van dat wat voor hén heilig is. Zo pleitte imam Yassin Elforkani (Blauwe Moskee) in het Parool (30 okt 2020) voor een verbod op het beledigen van de profeet; dit n.a.v. de aanslag in Nice. Het lijkt inmiddels een wedstrijd te zijn geworden: vrijheids van meningsuiting versus respect voor andermans overtuiging. Toch zijn er in tal van landen wetten die de gevoelens van minderheden beschermen, zoals het verbod op het ridiculiseren, bagatelliseren of ontkennen van de Holocaust. Dit is in Nederland niet bij wet verboden, maar uitspraken op dit gebied kunnen wel vallen onder groepsbelediging. Er is sprake van groepsbelediging indien iemand zich in het openbaar opzettelijk beledigend uitlaat over een groep; hetzij mondeling of bij geschrift of afbeelding, en vanwege etniciteit, godsdienst of levensovertuiging. Zou de wet op groepsbelediging moeten worden aangescherpt, of eerder worden afgeschaft omdat deze op gespannen voet staat met de vrijheid van meningsuiting?

2. IDENTITEIT: Over emancipatie, politieke correctheid en identiteitspolitiek

Sinds de jaren '60 hebben in diverse emancipatie-golven vrouwen en minderheden, gesteund door progressieve partijen, gestreden voor gelijke rechten en gelijke behandeling, en later voor erkenning van de eigen identiteit. In de jaren '90 leidde de ideologische strijd tussen progressieven en conservatieven in de V.S. tot de zgn. culture wars. Inmiddels is die strijd de Atlantische oceaan overgestoken en leidt het maatschappelijk debat over Zwarte Piet, vuurwerk, corona-maatsregelen, racisme en sexismen hier tot stammenstrijd. Niet alleen minderheden strijden voor erkenning van hun identiteit, ook de blanke, hetero- seksuele autochtoon blijkt zich niet erkend te voelen en strijd voor behoud van zijn cultuur en waardigheid. 'Je mag ook niets meer zeggen in dit land!' Partijen als de PVV en FvD, en omroepen als Ongehoord Nederland zou daar verandering in moeten brengen. Politieke correctheid zou schadelijk voor de democratie, en termen als 'white privilege' en institutioneel racisme zouden hersenspinsels zijn van 'social justice warriors' die hun stempel drukken op het publieke debat en anderen hun mening willen opleggen. Is politieke correctheid inderdaad een verstikkende vorm van collectivisme, of een vorm van hoffelijkheid om het **debat leefbaar te houden?**

3. POLARISATIE: Over democratie, polarisatie, deliberatie

De afgelopen jaren is er sprake van toenemende polarisatie tussen bevolkingsgroepen, zo blijkt uit onderzoek van het SCP. In haar Rapport Burgerperspectieven 2019; over hoe Nederlanders denken over de Nederlandse samenleving, schrijft zij: "Mensen maken zich zorgen dat we steeds harder tegenover elkaar komen te staan. [...] Er wordt steeds meer geschreeuwd en steeds minder naar elkaar geluisterd. [...] Onder maatschappelijke druk worden mensen gedwongen een positie in te nemen." Gelukkig kent Nederland een meer-partijstelsel, en van oudsher een polder-model, en draaien verkiezingen niet uit op een loopgravenoorlog. Toch concludeerde de staatscommissie parlementair stelsel (Commissie Remkes) eind 2018 dat het na 100 jaar hoog tijd is voor aanpassingen van onze democratie en rechtsstaat, zoals de invoering van het correctief bindend referendum. Dit terwijl een half jaar eerder de Wet raadgevend referendum was ingetrokken, omdat het "niet had gebracht wat ervan werd verwacht". In een eerder rapport (Meer democratie, minder politiek? - 2015) concludeerde het SCP dat Nederlanders positief staan tegenover de democratie, maar niet over de politiek: politici 'luisteren niet naar het volk' en 'gewone burgers hebben weinig te zeggen'. Meer dan de helft van de Nederlanders wilde destijds meer inspraak, bijv. via referenda, maar sinds het zgn. Oekraïne-referendum is de animo ervoor ook onder burgers flink gedaald. Het zou populistische sentimenten, ongenueerde meningen en complot-theorieën op internet, en tribalisme onder burgers alleen maar aanwakken. Het SCP besloot haar conclusie uit 2015 met: "het wordt tijd om de kiezers te vragen wat voor alternatief ze zélf eigenlijk in gedachten hebben [...] naar andere manieren om de politiek responsiever te maken, bijv. door loting, moet verder onderzoek worden gedaan." Ter inspiratie wordt gekeken naar landen als IJsland en Ierland, waar burgers de grondwet hebben herschreven. Steeds meer wordt de 'gesloten' multiple choice democratie aangevuld met een 'open' deliberatieve democratie. Is dit ook voor Nederland een aantrekkelijke optie?

4. RECHTSSTAAT: Over rechtsstaat, instituties & cultuur

De moderne samenleving wordt gekenmerkt door enerzijds de emancipatie van het individu (burgerrechten, vrijheid), en anderzijds steeds meer uitdijende maatschappelijke verbanden (de natie- staat, internationale economie & politiek). Zo is de moderne maatschappij een netwerk van politieke en economische relaties, onderworpen aan wetten en formele instituties, waaraan individuen en lokale gemeenschappen hun rechten ontleen, maar waarin ze ook hun weg moeten vinden. Dit in contrast met traditionele samenlevingen, waarin de gemeenschap een min of meer gesloten geheel vormde, en het individu zijn identiteit ontleende aan zijn plaats binnen dat geheel. De overgang van feodale samenlevingen naar natie-staten ging gepaard met nation-building, waarvan nationalisme een politiek gevolg is. Maar de integratie van naties in supra-nationale verbanden lijkt een stuk moeilijker. Er is verzet tegen globalisering, immigratie, multi-culturalisme en instituties zoals bijv. de EU. Tegelijkertijd wordt individualisme en de cultuur van 'het dikke ik' gezien als een bedreiging voor het samenleven. Dit maakt dat thema's als sociale cohesie, identiteit, normen en waarden de afgelopen twee decennia hoog op de politieke agenda staan. Los van rechtsstatelijke en institutionele aspecten zou onze samenleving gefundeerd moeten zijn op culturele normen en waarden. Want alleen op basis van burgerlijke rechten en vrijheden, zonder emotionele verbinding, kan er geen sprake zijn van samenleving. Om die reden wordt er ook geijverd voor beter burgerschapsonderwijs en pleiten sommigen voor opname van het volkslied in het curriculum van scholen. Volgens anderen druidt dit juist in tegen een vrije, open, inclusieve samenleving, waarin ook andere gemeenschappen dan de dominante cultuur een plek moeten hebben.

5. ALTERNATIEVE FEITEN: Over waarheid & alternatieve feiten

Sinds de opkomst van het internet en social media hebben instituties als de journalistiek en de wetenschap te duchten van alternatieve feiten die aan het publiek worden gepresenteerd door onafhankelijke onderzoeksjournalisten (Bellingcat, Maurice de Hond, Peter R. de Vries) en talloze internet-gebruikers die hun informatie halen van een oneindige hoeveelheid platforms en websites. Dergelijk onderzoek brengt feiten aan het licht die soms een aanvulling zijn op het reguliere nieuws, maar even vaak een bedreiging vormen voor institutionele kennis doordat het in strijd is met de feiten zoals gepresenteerd door de reguliere media of officiële instanties, zoals bijv. het openbaar ministerie of het RIVM. Volgens de één houden het kritische oog en de alternatieve feiten van de niet-officiële kanalen de instituties scherp, volgens anderen vormen alternatieve feiten, nep-nieuws en complot-theorieën de nieuwste serieuze bedreiging voor onze rechtsstaat; immers: hoe kunnen we nog vertrouwen op de instituties als wetenschap 'ook maar een mening' is, als er gesproken wordt over 'fake-news', 'nep- rechters' en 'nep-parlement'? Dit roept de vraag op: kunnen en moeten we de maatschappelijke functie van instituties in ere herstellen, of is het juist goed dat zij van hun aura van heiligheid worden ontdaan?

6. SOCIALE ETHIEK: Over burger-deugden, maatschappelijk verantwoord ondernemen en overheidsbeleid

Bij ingewikkelde sociaal-maatschappelijke thema's, zoals bijv. volksgezondheid of het milieu, onstaat vaak de situatie dat overheid, bedrijfsleven en burgers naar elkaar wijzen als partij die het voortouw moet nemen in verandering. De overheid moet het gedrag van burgers en bedrijfsleven in goede banen leiden middels wetgeving en belasting, het bedrijfsleven moet maatschappelijk verantwoord ondernemen, en de burger moet in zijn gedrag als consument het verschil maken. Al in de jaren '70 was de slogan: 'een beter milieu begint bij jezelf', en vanaf de jaren '90 werd regulering van de markt overgelaten aan de markt zelf. In het huidige gepolariseerde klimaat leidt een oproep aan burgers om het voortouw te nemen al snel tot discussies over leef-stijl en vlieg-schaamte, waarbij mensen elkaar de maat nemen, en zo de kloof tussen 'hoog-opgeleide deug-burgers' en 'armlastige consumenten' alleen maar te vergroten. Daarbij worden burgers, zodra zij de (super)markt betreden, benaderd als consument, en zullen zij een afweging maken op basis prijs-vergelijking, of zich laten verleiden door 'groen'-ogende keurmerken. Daarom wordt er wel gepleit voor een suiker-en-vet-tax op ongezonde producten, of een eco-tax op milieu-belastende producten; bijv. op basis van de uitstoot van broeikasgassen. Deze belastinggelden zouden dan geïnvesteerd kunnen worden in milieu-vriendelijkere alternatieven. Deze 'pigouiaanse belasting' zou een correctie zijn op de perverse prikkels die van de markt uitgaan. Tegenstanders menen dat dit een vorm van concurrentie-vervalsing is, en dus in strijd met het principe van een vrije markt, en daarbij de minder- bedeelden alleen maar op kosten jaagt, en dus in strijd met het principe van solidariteit. Is de overheid aan zet, of moeten burgers/consumenten zelf de keuze maken?